

congreskrant

D66

Een sterk Nederland in een sterk Europa

02 Welkom op het congres

03 Agenda congres94

04 Plattegrond World Forum
Timetable congres94

06 Financiën & Organisatie
Begroting 2012

08 Algemeen Organisatorische
& Politieke Moties

09 Kandidaten
Besturen & Commissies

12 Resolutie 'Kansen krijgen,
verantwoordelijkheid nemen'
Amendementen

15 Actueel Politieke Motie

16 Algemeen Politieke Moties

25 Congres93
Rapportage besluitvorming

27 Fringe Meetings
Overzicht Blok 1+2

Welkom op het congres

Beste congresbezoeker,

Van harte welkom op dit najaarscongres 2011! Het 94e partijcongres alweer. Dit congres staat in het teken van 'Een sterk Nederland in een sterk Europa'.

Een sterk Nederland, want D66 heeft de beste plannen om Nederland vooruit te helpen in deze tijden van economische crisis. D66 zet in op noodzakelijke hervormingen op de arbeidsmarkt en de woningmarkt en op investeringen in onderwijs en een duurzame economie. Hiervoor zijn durf, optimisme en een open internationale blik nodig. D66 heeft een boodschap van hoop en kansen.

Een sterk Nederland kan niet zonder een sterk Europa. De actualiteit toont aan dat Nederland afhankelijk is van een sterk Europa. Het is meer dan helder dat er iets moet veranderen. Om daadkrachtig op te kunnen treden heeft Europa meer bevoegdheden nodig, maar dit alles kan niet zonder meer controle voor het Europees Parlement.

Uit een onlangs door het Landelijk Bureau verricht evaluatieonderzoek blijkt dat onze leden om twee hoofdredenen de congressen bezoeken. Enerzijds komt men voor de inhoud, anderzijds om mensen te ontmoeten. Aan beide zaken zal het tijdens dit congres niet ontbreken. Zo kunt u dit jaar kiezen uit zestien fringe meetings. Primeur dit jaar is de zogeheten Battle of the Brains. Dit is een gesproken column wedstrijd, waarin vijf jonge, eigenwijze, D66-ers een eigen column van 2,5 minuten uitspreken. De winnaar van de wedstrijd zal de winnende column in de middag voor een bomvolle plenaire zaal uitspreken. Als gastspreker verwelkomen wij dit maal schrijver en NRC-columnist Bas Heijne.

Daarnaast is er natuurlijk ook weer voldoende gelegenheid om mensen te ontmoeten en te spreken. Er zijn diverse stands waar u terecht kunt met uw vragen aan diverse thema-afdelingen of de fracties van het Europees Parlement en de Tweede Kamer. Als prachtige afsluiter zal de borrel dit keer tot maar liefst half negen in de avond duren. Er is dus volop gelegenheid om na het volle dagprogramma met elkaar te borrelen en na te praten. Ik wens u een inhoudelijke en onderhoudende dag toe!

Ingrid van Engelshoven
partijvoorzitter

Algemene congresinformatie

Eten en drinken

Koffie/thee/water en lunch zijn bij de entreprijs inbegrepen. Voor overige consumpties dient u contant te betalen. Consumptie anders dan koffie/thee/water zijn te verkrijgen in het restaurant van het World Forum.

Garderobe

De bewaakte garderobe bevindt zich in de entreehal en is gratis.

Kinderopvang

Er is geen mogelijkheid voor kinderopvang.

Congresborrel

Na afloop van het congres is er de mogelijkheid om in de bar te borrelen. Consumpties zijn voor eigen rekening.

Stemrecht / stemprocedure

Om stemgerechtigd te zijn op dit congres dient u de contributie over 2011 (en eventuele voorgaande jaren) te hebben voldaan. De contributie kan desgewenst ter plekke worden voldaan aan de congresbalie door het invullen van de machtiging.

Stemprocedure

Het stemgewicht van elk lid is binnen D66 gelijk (one-man-one-vote). Stemgerechtigde leden ontvangen de stembescheiden. De stemkaart gebruikt u bij de hoofdelijke stemming in de plenaire zaal. U steekt de kaart op als de congresvoorzitter dit vraagt. Indien de uitslag van de stemming niet te bepalen is door het handopsteken, volgt een schriftelijke stemming. Daarvoor zijn stembriefjes uitgereikt.

Voor de stemming over kandidaten voor de diverse functies gebruikt u het desbetreffende stemformulier. Leest u voor het invullen per formulier zorgvuldig de instructie. Ingevulde stemformulieren stopt u in de daarvoor bestemde groene stembussen.

De stembussen sluiten om 13.00 uur.

De uitslag van deze stemmingen wordt om ongeveer 16.30 uur bekend gemaakt in de congreszaal.

Informatie- en registratiebalie

Voor al uw vragen aangaande het D66-congres kunt u tussen 9.00 en 15.00 uur terecht bij de registratiebalie.

Informatie voor de pers

Persruimte

Bij de persbalie, open van 09.30 uur tot 17.00 uur, zijn in de loop van de dag uitgegeven persberichten en toespraken e.d. beschikbaar.

Persvoorlichters

De persvoorlichters van D66 kunt u via onderstaande telefoonnummers bereiken:

Tweede en Eerste Kamerfractie

Roy Kramer 06 242 410 72
Daan Bonenkamp 06 524 063 58

Landelijk Bestuur

Roy Kramer 06 242 410 72

Europese Fractie

Yvonne Doorduyn +32 2 284 47 96

Overzicht functionarissen

Congresvoorzitters

Anja Overhoff

Marjolein de Jong

Abdeluheeb Choho

Het congres wordt voorgezeten door drie onafhankelijke congresvoorzitters. Zij zijn door het Landelijk Bestuur gevraagd om het congres technisch te leiden en hebben het recht om gedurende het congres met aanpassingen van de tijden in de agenda te komen. De congresvoorzitters hebben tevens de leiding over de plenaire stemmingen.

Besluitvormingscommissie

Xander van Asperen (vz)

Vincent Chin Kwie Joe

Harry Ros

Cor-Hilde van Beijeren

Sietse Wijnsma

De besluitvormingscommissie is verantwoordelijk voor een goed verloop van de besluitvorming tijdens het congres. Zij controleren of de besluitvorming verloopt volgens het Huishoudelijk Reglement.

Landelijke verkiezingscommissie

Tessa Maas (vz)

Hanneke de Vries

Yuri Ankoné

Ruth Achttienribbe

Patrick Blokzijl

Hermine Klein

De landelijke verkiezingscommissie is verantwoordelijk voor het correcte verloop van de verkiezingen van personen. Zij zorgt voor het tellen van de schriftelijk uitgebrachte stemmen bij deze verkiezingen.

Maak kennis met het D66 congres!

Bezoekt u voor het eerst een D66-congres? In de ochtend wordt er een bijeenkomst georganiseerd waarbij u een uitleg krijgt over de werking van het congres. Er wordt onder meer uitgelegd wat de rol van de congresvoorzitters, de besluitvormingscommissie (BSC) en de verkiezingscommissie (LVC) is. Tevens zal gesproken worden over het opstellen van de resolutie en de mogelijkheden van leden om middels moties en amendementen aanpassingen voor te leggen aan het congres.

De bijeenkomst start om 09:30 uur in de Oceania zaal op de begane grond van het World Forum. De bijeenkomst staat onder leiding van Wilfried Derksen, oud Landelijk Bestuurslid en met regelmaat congresvoorzitter. Namens de LVC zal Hanneke de Vries aanwezig zijn. Voor de BSC is Sietse Wijnsma aanwezig voor uitleg en vragen.

Leden die voor het eerst het congres bezoeken zijn van harte uitgenodigd om deze bijeenkomst bij te wonen. De hele dag zijn er voor congresgangers buddy's beschikbaar die u helpen thuis te voelen op het congres.

Agenda C94

Een sterk Nederland in een sterk Europa

De tijden zijn bij benadering. Tijdens het congres kunnen agendapunten eerder of later behandeld worden. Houdt u daarmee rekening!

10.00 Opening congres door Ingrid van Engelshoven

installatie congresvoorzitters

Financiën en organisatie

Vaststellen afdrachtregeling aan afdelingen en regio's 2012

Vaststellen contributieregeling 2012

Vaststellen begroting 2012

Algemene Organisatorische Moties

Presentatie kandidaten Besturen en Commissies

Resolutie 'integratiebeleid'

Algemeen Politieke Moties

11.20 Toespraak Elbert Roest

toelichting op plannen Bestuurdersvereniging

11.30 Vragenronde

Vragenronde aan voorzitters van het Landelijk Bestuur, de fracties Tweede Kamer, Eerste Kamer en delegatie in het Europees Parlement

12.00 Toespraak Nikie van Thiel

voorzitter Jonge Democraten

12.10 Toespraak Sophie in 't Veld

voorzitter D66 delegatie in het Europees Parlement

12.30 Pauze

13.00 uur sluiting stembussen

13.00 Fringe meeting Blok 1

13.55 Fringe meeting Blok 2

14.50 Toespraak Ingrid van Engelshoven

partijvoorzitter

15.10 Actuele en algemene politieke moties

16.05 Toespraak Bas Heijne

publicist

16.30 Uitslag verkiezing besturen & commissies

16.35 Toespraak Alexander Pechtold

voorzitter Tweede Kamerfractie

17.00 Afsluiting

World Forum Den Haag

Fringe Meetings

Dit congres heeft u een keuze uit maar liefst zestien fringe meetings. Er zijn twee blokken van elk acht meetings die elk 45 minuten duren.

Fringe meetings zijn voor alle bezoekers van het congres toegankelijk en men hoeft geen specialist te zijn om deel uit te maken van een sessie. De insteek is om complexe materie zo toegankelijk te maken, dat iedereen zich een mening kan vormen. Het doel van fringe meetings is om inhoudelijk in te gaan op het diverse thema's. Door met elkaar te debatteren, door te luisteren en door actief mee te denken kunnen wij van elkaar, maar ook met elkaar, meer leren over deze onderwerpen.

Fringe Meetings Blok 1 13.00 - 13.45 uur
Fringe Meetings Blok 2 13.55 - 14.40 uur
zie pagina 27 + 28 voor een uitgebreid overzicht

Battle of the Brains

Vijf jonge en eigenwijze D66-ers spreken een column uit van 2,5 minuut, a la de gesproken columns van gast sprekers in Buitenhof.

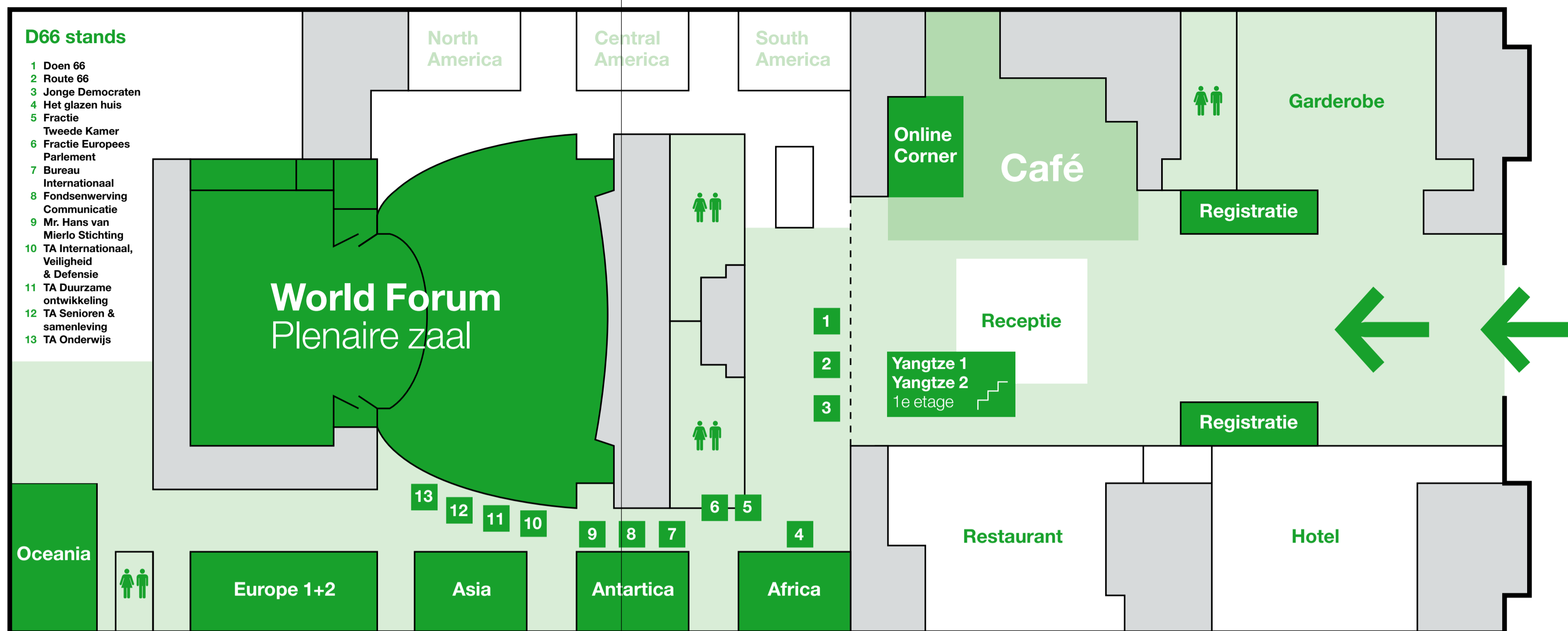
De jury bestaat uit: Bas Heijne, gast spreker van het congres, Alexander Pechtold, u kent hem wel, winnaar van de Klare Taalprijs 2010 en 2011 en Jan Reinder Rosing, voormalig Europees kampioen debatteren. De winnaar mag zijn of haar column later die middag uitspreken in de plenaire zaal. De gast sprekers zullen het onderwerp zelfredzaamheid én solidariteit aansnijden.

Zaal Oceania van 10.40 tot 11.15 uur.

Online Corner

Zoals altijd is op het congres ook onze online corner aanwezig. Hier kunt u op uw gemak mailen, twitteren, de agenda van de dag bekijken en zelfs uw eigen foto's delen met iedereen op het web. Ook kunt u zien waar D66 op het web allemaal te vinden is. Kom ook online en loop gerust even langs!

U treft de online corner aan in het café.

Timetable congres94

	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	
Plenaire zaal			D66 congres 94 zie programma pagina 3				De toekomst van de Euro	Markt en overheid	vervolg D66 congres 94 zie programma pagina 3		
Oceania			Maak kennis met congres	Battle of the brains		Onderwijs Europa versus Nederland	Rechtstaat en uitbreiding EU				
Europe 1+2			Johnny Wonder Training campagnecoördinatoren				Denken over integratie	De politiek van ons dagelijks eten			
Asia			Geschillencollege				Behoudens de wet...	Nieuwe vormen van solidariteit en zekerheid			
Africa	Ontbijtsessie Sophie in 't Veld					Hoe verder met de natuur in NL?	Digitale burgerrechten				
Antartica			Bestuurders Groen Stientje van Veldhoven				Ontwikkelings-samenwerking	Plaats van de kroonjuwelen binnen D66			
Yangtze 1						Provinciale herindeling en de Randstadprovincie	D66 en de krijgsmacht voor de 21e eeuw				
Yangtze 2			Bestuurdersvereniging				Sociale Innovatie	Toekomstbestendig pensioenstelsel?			
Café										Borrel laatste ronde 20.30 uur	

Financiën & organisatie

Afdracht aan afdelingen en regio's 2012

Ter vaststelling door congres 94,
5 november 2011

Inleiding

Congres 92 heeft het Landelijk Bestuur de volgende opdracht meegegeven m.b.t. de afdrachtregeling voor afdelingen en regio's:

- Het landelijk bestuur wordt opgedragen om voor 2012 met een verbeterde afdrachtregeling te komen die meer recht doet aan een opbouw van de partij aan de basis, en daarnaast van leden een eenmalige extra bijdrage te vragen om de kas op orde te krijgen om zo maximaal in te zetten op de belangrijke taken die de partij in deze tijd heeft. Het momentum is zeker daar voor een dergelijke actie.

Daarnaast is in de resolutie "naar een verbindende vereniging" opgenomen dat de groei van afdelingen actief zal worden gestimuleerd bijvoorbeeld door aanpassing van de afdrachtregeling.

Naar een nieuwe regeling?

In lijn van de besluiten van de congressen 92 en 93 heeft het Landelijk Bestuur gekeken naar een nieuwe afdrachtregeling voor afdelingen en regio's. Het Landelijk Bestuur is daarbij uitgegaan van de volgende principes:

- De afdracht moet afdelingen en regio's in staat stellen om de basis activiteiten te kunnen uitvoeren.
- De regeling dient zo eenvoudig mogelijk te zijn.
- De afdelingen worden gestimuleerd om activiteiten te ontwikkelen in samenwerking met andere afdelingen, aansluitend bij de thema's binnen de partij, gericht op ledenbinding. Daarvoor wordt het budget voor 'activiteiten aan de basis' verhoogd.
- De regio ontvangt een basisbedrag en een vast bedrag per betalend lid.

Richting de komende gemeenteraadsverkiezingen zal het Landelijk Bestuur de volgende principes volgen:

- afdelingen zonder een raadslid ontvangen een extra bijdrage in het jaar voorafgaand aan de verkiezingen.
- voorafgaand aan de verkiezingen wordt een eenmalige bijdrage per betalend lid overgemaakt t.b.v. de campagne.

Voorstel voor 2012

Regio's:

- De regio's krijgen een basis van €1.600 en vervolgens €1,60 per betalend lid.
- De kosten voor de websites worden doorbelast.
- De afdracht wordt uitbetaald op basis van het aantal betalende leden op 1 juli 2012 en nadat een door de betreffende ledenvergadering goedgekeurde jaarrekening over 2011 is toegezonden aan het Landelijk Bureau. De betaling geschiedt voor 1 september 2012.

Afdelingen:

- De afdelingen krijgen een afdracht van €5,00 per betalend lid.
- De kosten voor de websites worden doorbelast.
- De afdracht wordt uitbetaald op basis van het aantal betalende leden op 1 juli 2012 en nadat een door de betreffende ledenvergadering goedgekeurde jaarrekening over 2011 is toegezonden aan het Landelijk Bureau. De betaling geschiedt voor 1 september 2012.

Activiteiten aan de basis:

Het budget voor "activiteiten aan de basis" wordt verhoogd van €10.000 naar €60.000. Hierop kan een beroep gedaan worden op basis van een begroting en een motivatie voor de bijdrage. Dit budget is ook beschikbaar voor bijeenkomsten georganiseerd door thema-afdelingen.

Een bijdrage wordt toegekend als aan een of meerdere van onderstaande criteria wordt voldaan:

- de activiteit wordt georganiseerd in samenwerking met andere (thema-)afdelingen of regio's.
- sluit aan bij een landelijk thema
- sluit aan bij activiteiten van een lokale permanente programmacommissie, permanente campagne of activiteiten in het kader van talentontwikkeling op lokaal niveau.

Voorstel voor contributieregeling 2012

1 Inleiding

Het voorstel voor de contributieregeling kent ten opzichte van de afgelopen jaren geen wijzigingen.

2 Voorstel voor contributieregeling 2012

Vast te stellen door congres 94, 5 november 2011

Leden

Met onderstaande richtlijnen kunt u zelf de hoogte van uw contributie vaststellen. Leden betalen hun contributie naar individuele draagkracht.

Hoogte bruto jaarinkomen	per maand	per kwartaal	per jaar
Minimum contributie (t/m €18.000 per jaar)	n.v.t.	€15	€60
Tussen €18.000 en €30.000 per jaar	n.v.t.	€25	€100
Tussen €30.000 en €45.000 per jaar	n.v.t.	€30	€120
Tussen €45.000 en €72.000 per jaar	€15	€45	€180
Tussen €72.000 en €90.000 per jaar	€20	€60	€240
Vanaf €90.000 per jaar	€25	€75	€300

- D66 is door de Belastingdienst aangemerkt als een algemeen nut beogende instelling. Contributiebijdragen (inclusief vrijwillige donaties) zijn bij de belastingaanpak als gift op te voeren en derhalve fiscaal aftrekbaar.
- Aan een incasso opdracht zijn kosten verbonden. Gezien de hoogte van deze kosten is een maandelijkse incasso pas mogelijk vanaf een maandbedrag van minimaal €15,00.
- Bovengenoemde bedragen zijn met uitzondering van de minimum contributie richtinggevend. Er is geen controle op de betaalde contributie in relatie tot uw inkomen. Hogere bedragen zijn natuurlijk van harte welkom.

Om administratieve en kostentechnische redenen stelt de partij het bijzonder op prijs als u gebruik maakt van de mogelijkheid om D66 te machtigen. Op de machtiging kunt u aangeven of u per jaar, per kwartaal en in sommige gevallen per maand wilt betalen. De jaarlijkse incasso wordt uiterlijk in februari geïncasseerd of bij de eerste kwartaalincasso na aanvang van het lidmaatschap. De kwartaalincasso vindt plaats in de eerste maand van elk kwartaal. Het machtigingsformulier staat afgedrukt op de achterzijde van het jaarlijks toegezonden contributieverzoek of wordt u op verzoek toegezonden.

- U betaalt het huidige kwartaal en de nog komende kwartalen van het kalenderjaar waarin u lid bent geworden. Voor ieder kwartaal is een kwart van de jaarcontributie (zoals hierboven vermeld) verschuldigd.
- Voor jongeren t/m 27 jaar bestaat de mogelijkheid om lid te worden van tegelijkertijd D66 en de Jonge Democraten tegen een gereduceerd combinatietarief van €25,00 per jaar. U dient hiervoor bij aanmelding uw geboortedatum op te geven.
- Een brief met verzoek tot betaling wordt u telkens vóór het begin van het nieuwe kalenderjaar toegestuurd. U wordt verzocht de contributie per omgaande, maar uiterlijk op 1 februari te voldoen of het incassoformulier te hebben ingezonden.
- Eenmaal betaalde contributie kan niet worden teruggevorderd.

Combileden

Combileden zijn die leden, die lid zijn van zowel de Jonge Democraten als van D66. De inning van de contributiegelden gaat op dezelfde wijze. De contributie bedraagt €25,00 per jaar.

Proefleden

Proefleden zijn gewone leden, die voor €15 gedurende een periode van 6 maanden lid van D66 zijn. Het Landelijk Bureau zal, in samenwerking met de afdelingen, de proefleden stimuleren om tegen het einde van die periode het proeflidmaatschap om te zetten in een gewoon lidmaatschap. Indien het proeflid geen voortzetting wenst, vervalt het proeflidmaatschap automatisch. Het proeflidmaatschap is een middel om twijfelars over de streep te trekken.

Stemrecht

Door het (tijdig) betalen van uw contributie, of door het invullen van een machtigingsformulier voor incasso krijgt u stemrecht voor de afdeling (afdelingsvergaderingen en -verkiezingen), voor de regio (regiovergadering en -verkiezingen) en voor alle landelijke zaken (landelijke congressen en -verkiezingen).

Vermindering en betalingsregeling contributie

Als de minimumcontributie van €60 per jaar als te hoog wordt ervaren, kunt u zich schriftelijk (en vertrouwelijk) wenden tot de penningmeester van het Landelijk Bestuur. Er kan dan vermindering van de lidmaatschapsgelden worden verleend. De minimum jaarcontributie kan in dat geval op aanvraag worden verlaagd tot een bedrag tussen de €15 en €40.

U kunt uw verzoek richten aan ledenadministratie@d66.nl of schriftelijk aan Ledenadministratie D66, Postbus 660, 2501 CR Den Haag. Deze regeling is steeds 1 jaar van kracht en dient dus elk jaar opnieuw te worden ingediend.

Verplichtingen en incassoprocedure

Bij het in gebreke blijven van de betalingsverplichting ontvangt u maximaal 2 schriftelijke herinneringen en één per mail. Als u na die 3 herinneringen nog steeds in gebreke blijft, zal de incasso van de contributiegelden worden overgedragen aan een incassobureau.

Organisatorische Motie in stemming

AFD 94.001

LB ontraden

indiener

AV Almere

woordvoerder

Linda Houthuizen Bruijn

onderwerp

Verhoging afdracht aan afdelingen

Het congres van D66 in vergadering bijeen op 5 november 2011 te Den Haag.

overwegende dat:

- het landelijk bureau in de afgelopen jaren gewerkt heeft aan een stevige basis van de organisatie; . De organisatie op landelijk niveau voldoende op sterkte is;
- congres 92 het landelijk bestuur heeft opgedragen om voor 2012 met een verbeterde afdrachtregeling te komen die meer recht doet aan een opbouw van de partij aan de basis;
- in de resolutie "naar een verbindende vereniging" is opgenomen dat de groei van afdelingen actief zal worden gestimuleerd bijvoorbeeld door aanpassing van de afdrachtregeling.
- de partij aan de basis, lees de afdelingen, de dagelijkse gang van zaken voor de leden moet vervullen;
- de afdracht aan de afdelingen van 5 euro per betalend lid in het nieuwe voorstel niet is gewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren
- de huidige afdracht aan de afdelingen te weinig mogelijkheden biedt om leden te kunnen binden.
- de afdracht naar afdelingen en regio's slechts 10% is op de totale begroting

roept het landelijk bestuur op om:

- de afdracht aan de afdelingen in 2012 substantieel te verhogen.
- een groei naar een hogere afdracht na 2012 te onderzoeken.

en gaat over tot de orde van de dag.

Begroting 2012

Voor u ligt de begroting voor 2012. Met de eerstvolgende geplande verkiezingen in 2014 is het van belang om in het komende jaar de reserves weer op te bouwen. Met het resultaat dat over 2011 behaald zal worden, wordt het negatieve eigen vermogen, zoals dat eind 2010 op de balans stond, vereffend. In 2012 moeten wij de algemene reserves en de reserves voor het verkiezingsfonds aanvullen. Daarvoor is een continuering van het sobere beleid nodig.

Dit betekent dat de bezetting van het landelijk bureau op het huidige niveau blijft, de congressen sober zijn en opleidingen zoveel mogelijk kostendekkend georganiseerd worden. Maar daarnaast wil het Landelijk Bestuur ook een aantal activiteiten een impuls geven. Er komt €50.000,- extra voor activiteiten aan de basis. Daarmee wil het Landelijk Bestuur afdelingen stimuleren activiteiten te organiseren en bij te dragen aan het boeien en binden van onze leden en kiezers.

Activiteiten waarbij afdelingen samenwerken aan het bereiken van grotere groepen leden en kiezers hebben daarbij onze voorkeur.

Verder wordt er budget vrijgemaakt voor het opzetten van een permanente campagne. Dit is gericht op het profileren van D66 en haar activiteiten en ideeën op alle niveaus.

De begroting 2012 is de basis voor het bouwen aan een stabiele vereniging op weg naar de verkiezingen van 2014 en 2015. Hoewel het Landelijk Bestuur er vanuit gaat dat er in 2012 geen vervroegde Tweede Kamerverkiezingen zullen plaatsvinden, biedt de begroting ruimte om hierop toch financieel in te kunnen spelen mocht het nodig zijn.

Robert Strijk
penningmeester

Begroting 2012

Bedragen zijn in euro en worden gelezen x1000

D66	Forecast 2011	Begroting 2012
Contributies	1.900	2.000
Subsidie BZK / BUZA	851	846
Fondsenwerving en overige baten	300	310
Totale baten	3.051	3.156
Personeelskosten	1.117	1.162
Afschrijvingen	98	89
Overige indirecte lasten	321	287
Totaal indirecte lasten	1.537	1.538
Bestuurskosten	45	45
Internationale samenwerking	22	20
Congresskosten	117	120
Opleidingen	45	50
Marketing, communicatie en Democraat	196	245
Regio's en (thema) afd. / programmawerkgroepen / panels	274	347
Gelieerde organisaties	41	47
Totaal directe lasten	740	854
Totale lasten	2.277	2.412
Financiële baten en lasten	14	-7
Buitengewone kosten (campagnes)	108	
Resultaat boekjaar	652	751

Algemeen Organisatorische & Politieke Moties

**AOM
94.001**

LB overnemen

indiener
TA Sociaal liberalisme

woordvoerder
Jasper Bot

onderwerp
**Herintroduktie mogelijkheid
tot vragen stellen aan kandidaat
bestuursleden**

Het congres van D66 in vergadering bijeen op
5 november 2011 te Den Haag,

constaterende dat:

- AOM93.001 aangaande het afschaffen van het stemadvies, slechts nipt is afgewezen en daarmee dat er binnen D66 kringen onvrede bestaat over de huidige gang van zaken omtrent verkiezingen van kandidaat bestuursleden;
- na congres 91 de mogelijkheid tot gereguleerd vragen stellen aan kandidaten voor (bestuurlijke) functies binnen D66 op landelijk niveau niet meer wordt verwezenlijkt;

overwegende dat:

- om een goed beeld te kunnen vormen van de capaciteiten en beweegredenen van een kandidaat het wenselijk is dat men, als stemmer, de gelegenheid heeft om vragen aan de kandidaat te kunnen stellen;
- door de toenemende belangstelling bij D66 leden voor het congres het vragen stellen in de wandelgangen niet meer naar behoren uitgevoerd kan worden en sowieso zulks een manier slechts selectief is;
- door het sluiten van de stembussen vroeg in het middaguur er toch al weinig tijd is om vragen aan kandidaten te kunnen stellen;

verzoekt het Landelijke Bestuur van D66 om:

- tijdens ieder congres een duidelijk moment en een locatie te realiseren om eventuele vragen aan kandidaten voor landelijke functies binnen de partij te kunnen stellen. Hierbij dient overwogen te worden om het stellen van vragen publiekelijk te laten verlopen, liefst centraal in de plenaire zaal;

en gaat over tot de orde van de dag.

**AOM
94.002**

LB overnemen

indiener
TA Sociaal liberalisme

woordvoerder
Jasper Bot

onderwerp
**Jaarlijks opstellen en ter stemming
brengen van een jaarplan**

Het congres van D66 in vergadering bijeen op
5 november 2011 te Den Haag,

constaterende dat:

- bij ieder najaarscongres een begroting van het Landelijk Bestuur voor het aankomende jaar ter stemming wordt gebracht;
- zoals mondiaal gebleken is er achter ieder cijfer een gedachte schuil gaat en dat deze gedachten even belangrijk zijn als de cijfers zelf;
- deze gedachten niet afdoende worden besproken tijdens het ter stemming brengen van de begroting op het najaarscongres;

overwegende dat:

- een duidelijke en heldere koers van de partij en het Landelijk Bestuur wenselijk is voor de transparantie van de partij D66 naar haar leden toe;
- het bespreken en uitspreken van de te varen koers van de partij naar haar leden toe tot een betere koers kan leiden;
- ieder zichzelf respecterende vereniging jaarlijks een plan voor de komende periode aan haar leden voorlegt;

verzoekt het Landelijk Bestuur van D66 om:

- vanaf het volgende congres, tijdens de publicatie en ter stemming brengen van de begroting voor de partij voor het komende jaar tevens een kort document ter goedkeuring aan de leden voor te leggen, waarin de uitgestippelde koers voor het komende jaar wordt verwoord;
- zich als bestuur tijdens het jaar dan ook in hoofdlijnen aan dit document te houden, waarbij men uiteraard vrij is om op de actualiteit in te spelen als daar verantwoording over afgelegd wordt aan de leden tijdens een volgend congres;

en gaat over tot de orde van de dag.

**AOM
94.003**

LB overnemen

indiener
TA Sociaal liberalisme

woordvoerder
Jasper Bot

onderwerp
**Openbaarheid D66 bestuur
aangaande aangenomen moties**

Het congres van D66 in vergadering bijeen op
5 november 2011 te Den Haag,

constaterende dat:

- de uitwerking en terugkoppeling van het onderzoek ingesteld naar aanleiding van de ruime instemming van motie AOM92.004 door het congres, een jaar na dato nog steeds op zich laat wachten;
- de door het Landelijk Bureau zelf gewenste onderzoek naar aanleiding van moties CVP am. 91.278 t/m 91.283 aangaande het deposito garantiestelsel, pas 1.5 jaar na dato werd afgerond;
- bovengenoemd onderzoek naar eigen zeggen van het Landelijk Bureau door de realiteit vrijwel volledig ingehaald is bij publicatie van de bevindingen en dat deze slechts in zeer beperkte kring bekend gemaakt is, zodat het congres van D66 feitelijk nog steeds wacht op antwoord;

overwegende dat:

- het wenselijk is dat een politieke partij met ambitie in staat is om binnen afzienbare tijd onderzoek te plegen en af te ronden, om zo onderbouwd op actuele thema's stelling te kunnen nemen;
- D66 die partij is waar het Landelijk Bestuur van D66 verantwoording schuldig is aan haar leden door middel van bijvoorbeeld het congres;
- D66 slechts transparant naar haar leden kan opereren als zij deze informeert;

verzoekt het Landelijk Bestuur van D66 om:

- voorafgaande aan ieder congres een lijst te publiceren met lopende moties, waarin onder andere aangegeven wordt wat de stand van zaken is in de afwikkeling van deze moties en wanneer men afronding van de afwikkeling verwacht;
- resultaten van de afwikkeling van moties ten minste dusdanig bekend te maken, zodat alle leden van de partij D66 hiervan op eenvoudige wijze notie van kunnen nemen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Kandidaten besturen & commissies

De gegevens van de kandidaten zijn zo nauwkeurig mogelijk overgenomen van het kandidaatstellingsformulier. De volgorde van vermelding in het kandidatenoverzicht is alfabetisch vanaf de door middel van loting verkregen letter N. Aan elk stemgerechtigd lid is bij de congresbalie een stembiljet uitgereikt. Dit stembiljet kan worden ingeleverd in de daarvoor bestemde bussen in de plenaire zaal. De stembussen sluiten om 13.00 uur.

Orgaan/functie	vacatures	kandidaten
Landelijk Bestuur, lid politieke inhoud	1	2
Financiële Commissie, lid	1	1
Geschillencollege, lid	1	4
Landelijk Verkiezingscommissie, voorzitter	1	1

Aanbeveling door het Landelijk Bestuur (c.f. artikel 2.9 lid 9)

Landelijk Bestuurslid politiek en programma

Het Landelijk Bestuur heeft het recht een schriftelijke en gemotiveerde aanbeveling te doen. Na een gesprek met de kandidaten beveelt het Landelijk Bestuur de volgende kandidaat aan: Marty Smits.

Marty Smits heeft de afgelopen drie jaar als Landelijk Bestuurslid een bepalende en succesvolle rol gespeeld als bestuurslid communicatie. Na het vertrek van Joris Backer, die lid werd van de Eerste Kamer, heeft Marty zijn portefeuille overgenomen. Met hem wil het Landelijk Bestuur graag werken aan het verder oppakken van de permanente programmavorming.

Landelijk bestuur lid politiek & programma

Sjo Smeets

woonpl. **Oosterhout**
geboren **27 november 1956**
e-mail **mej.smeets@ziggo.nl**
beroep **Senior adviseur/trainer projectmanagement en programmamanagement**

Huidige functie binnen of namens D66

2010 – heden
Lid commissie verkiezingsprogramma D66 Noord-Brabant, Voorzitter Permanente programmacommissie, lid steunfractie D66 Noord-Brabant

Vroegere functie(s) binnen of namens D66

-

Staat u op een kandidatenlijst van een

vertegenwoordigend lichaam
PS Noord-Brabant nr.9 bij de laatste verkiezingen

Heeft u voor een andere partij dan D66 een

vertegenwoordigende- of partijfunctie vervuld?
Ja, PvdA-bestuur Nijmegen (1976-1977)

Toelichting

Strategisch denkend en praktisch handelend is mijn motto. D66 is een inspirerende en hervormende democratische partij met ruim 20.000 leden waarbij eerst de inhoud centraal staat en dan pas de machtsvraag. Ben een integer en betrouwbaar democraat in hart en nieren en heb daarnaast ruime ervaring op sociaal-economisch gebied en overheidsfinanciën. Daarnaast heb ik volgens mijn partner 'een groot sociaal hart'. Als voorbereiding op een bestuurlijke functie heb ik o.a. met veel plezier deelgenomen aan de training D66-debat in Den Haag.

Landelijk bestuur lid politiek & programma

Marty Smits

woonpl. **Amsterdam**
geboren **16 december 1972**
e-mail **Smits.marty@bcg.com**
beroep **Partner internationaal management adviesbureau The Boston Consulting Group**

Huidige functie(s) binnen of namens D66

2007 – heden
Lid Landelijk Bestuur – portefeuille kennis&kunde/politiek werk, tot mei 2011 bestuurslid marketing & communicatie
2011 – heden
Voorzitter PPC

Vroegere functie(s) binnen of namens D66

2009
Lid redactie verkiezingsprogramma Tweede Kamer '10
2010
Kandidaat Tweede Kamerverkiezingen 2010 (plaats 10)
2007 – 2010
Lid campagne teams verkiezingen EP, GR en TK

Staat u op een kandidatenlijst van een

vertegenwoordigend lichaam
Ik was kandidaat voor verkiezingen Tweede Kamer in 2010, op plaats 10. Daarmee eerste opvolger.

Heeft u voor een andere partij dan D66 een

vertegenwoordigende- of partijfunctie vervuld?
Neen

Toelichting

Het succes van een politieke partij wordt bepaald door de scherpte van haar ideeën, haar vermogen een mandaat te verwerven en het succes beide te vertalen in maatschappelijk resultaat. Elk element is cruciaal. Sinds 2007 ben ik lid van het Landelijk Bestuur. Tot 2011 heb ik vooral bijgedragen aan het vermogen van D66 een mandaat te verwerven: het winnen van verkiezingen. Ik was verantwoordelijk voor het professionaliseren van de marketing en campagnevoering. Daarnaast heb ik een rol gespeeld in het aanscherpen van onze voorstellen en ideeën. Als een van de eindredacteuren van het verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamer 2010 en door het mede vormgeven van inhoudelijke speerpunten voor o.a. de lokale verkiezingen. In mei heb ik de rollen van bestuurslid politiek werk en voorzitter van de Permanente Programma Commissie op mij genomen. In de afgelopen maanden is een ambitieuze PPC agenda vastgesteld, zijn inhoudelijke projecten opgestart en is begonnen met de voorbereidingen en samenwerking in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen 2014. Ik vraag uw mandaat voor de volgende prioriteiten:
- het opstellen van scherpe, baanbrekende, vernieuwende, gedurfde en concrete verkiezingsprogramma's, landelijk en lokaal, waarmee onze vertegenwoordigers, na het winnen van de verkiezingen, maatschappelijk resultaat kunnen boeken
- Gebruik makend van de in de partij en thema afdelingen aanwezige kennis uitvoeren van projecten om ook tussentijds inhoudelijk aan te scherpen
- het ondersteunen van de afdelingen bij het opzetten van lokale PPCs
- het met de Van Mierlo Stichting verder verdiepen van het D66 gedachtegoed en het nog scherper formuleren van de door ons gewenste samenleving

Er is de afgelopen jaren veel bereikt. De permanente programma commissie heeft de ambitie de komende jaren nog veel meer te bereiken. Ik hoop op uw stem om hier ook de komende jaren met al mijn passie en kennis, mede vorm aan te kunnen geven

Financiële commissie lid

Dilia Leitner

woonpl. **Haarlem**
geboren **15 juli 1973**
e-mail **info@dilia.nl**
beroep **Interim Marketing Professional (gedetacheerd via VODW Marketing, Leusden)**

Huidige functie binnen of namens D66

2010 – heden
Raadslid, vice fractievoorzitter & lid klachtencommissie inspraak Haarlem

Vroegere functie(s) binnen of namens D66

2006 – 2010
Schaduwraadslid, D66 Haarlem
2006
Campagneleider Gemeenteraadsverkiezingen, D66 Haarlem
2005
Campagneleider Referendum EU Grondwet, D66 Haarlem

Staat u op een kandidatenlijst van een vertegenwoordigend lichaam

Neen

Heeft u voor een andere partij dan D66 een vertegenwoordigende- of partijfunctie vervuld?

Neen

Toelichting

Met mijn achtergrond in bedrijfskunde en als financieel woordvoerder van de Haarlemse gemeenteraadsfractie bezit ik over ruim voldoende financiële achtergrond voor een lidmaatschap van de financiële commissie. Ik wil me graag op landelijk niveau voor onze partij inzetten en deze functie past goed bij mijn achtergrond en ervaring.

Geschillencollege lid

Wim van de Griendt

woonpl. **Hengelo**
geboren **07 juni 1977**
e-mail **w.e.vandegriendt@gmail.com**
beroep **Programmasecretaris/projectleider gebiedsontwikkeling Ruimte voor de Vecht -provincie Overijssel**

Huidige functie(s) binnen of namens D66

2008 – heden
Lid geschillencollege
2010 – heden
Fractievoortwoordiger D66 Hengelo

Vroegere functie(s) binnen of namens D66

2001 – 2008
Voorzitter D66 Borne
2001 – 2008
Lid schaduwfractie D66 Borne
2008
Commissielid gemeenteraad Borne

Staat u op een kandidatenlijst van een vertegenwoordigend lichaam

D66 Hengelo, plaats 4

Heeft u voor een andere partij dan D66 een vertegenwoordigende- of partijfunctie vervuld?

Neen

Toelichting

Ik heb me de afgelopen drie jaar met veel plezier en energie ingezet als lid van het Geschillencollege. Daarbij heb ik gekeken of de reglementen zowel naar letter als geest goed worden toegepast en of partijen elkaar in redelijkheid en billijkheid behandelen. Vanuit mijn ervaring als voorzitter van een afdeling, lid van geschillencolleges en lid van politieke fracties ken ik de partij vanuit verschillende perspectieven. Al deze perspectieven zijn behulpzaam bij het beoordelen van geschillen. Daarnaast heb ik binnen mijn opleiding Bestuurskunde aan de universiteit Twente veel kennis opgedaan op het gebied van zowel publiek als privaatrecht. Vanuit deze ervaring en kracht wil ik me graag nogmaals voor drie jaar als lid van het Geschillencollege inzetten.

Geschillencollege lid

Mienke van Horzen-Cageling

woonpl. **Pijnacker**
geboren **02 april 1946**
e-mail **mvanhorzen@gmail.com**
beroep **jurist; tot 1 april bestuurlijk juridisch adviseur TU Delft, thans nog verbonden aan TU Delft voor speciale opdrachten en lid bezwaarschriften-commissie TU Delft**

Huidige functie(s) binnen of namens D66

2011 – heden
Lid steunfractie D66 gemeente Pijnacker-Nootdorp
2010 – heden
Lid afdeling Pijnacker-Nootdorp/Landsingerland
2011 – heden
Lid themagroep Onderwijs en Wetenschap

Vroegere functie(s) binnen of namens D66

-

Staat u op een kandidatenlijst van een vertegenwoordigend lichaam

Neen

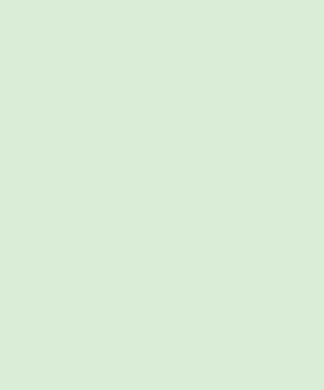
Heeft u voor een andere partij dan D66 een vertegenwoordigende- of partijfunctie vervuld?

Neen

Toelichting

Uit hoofde van mijn functie bij de TU Delft als senior jurist en bestuurlijk juridisch adviseur heb ik veel ervaring met reglementen, niet alleen met het opstellen maar in het bijzonder ook met de uitleg cq toepassingen daarvan. Mijn functie als bestuurlijk juridisch adviseur bracht met zich mee om bij meningsverschillen tussen de bestuurders en medewerkers of studenten te zoeken naar zo goed mogelijke oplossingen voor beide partijen binnen de mogelijkheden van wet- en regelgeving. Ik acht het een goede zaak dat een partijlid terecht kan bij een Geschillencollege, indien hij meent dat zijn belangen als lid door een ander lid of wellicht een bestuur worden geschaad. Daarbij is het naar mijn mening van belang om zo mogelijk eerst te zoeken naar een oplossing van de ontstane conflicten, zonder formele behandeling in het Geschillencollege. Uiteraard mits beide partijen zich daarin kunnen vinden. Sinds 1 april jl. heb ik meer vrije tijd gekregen. Ik wil graag een actieve rol vervullen binnen D66 op een gebied waarin ik jarenlange kennis en ervaring heb opgedaan.

Geschillencollege lid

Wouter-Jan Oosten

woonpl. **Veghel**
geboren **31 januari 1977**
e-mail **w_oosten@hotmail.com**
beroep **Griffier van een gemeente**

Huidige functie binnen of namens D66

-

Vroegere functie(s) binnen of namens D66

2000 – 2005
Lid van het geschillencollege
2001 – 2006
Redacteur van Idee

Staat u op een kandidatenlijst van een vertegenwoordigend lichaam

Neen

Heeft u voor een andere partij dan D66 een vertegenwoordigende- of partijfunctie vervuld?

Neen

Toelichting

Na enkele jaren van afwezigheid uit het Geschillencollege ben ik opnieuw van harte bereid om mijn juridische achtergrond hier ten dienste van de partij en haar leden te stellen.

Geschillencollege lid

Pieter Rietman

woonpl. **Amsterdam**
geboren **29 augustus 1983**
e-mail **pieterrietman@gmail.com**
beroep **Ondernemer (eigenaar importbedrijf Arabischewijn.nl)**

Huidige functie(s) binnen of namens D66

2011 – heden
Vice-voorzitter politiek D66 Amsterdam-west
2010 – heden
Fractiemedewerker D66 Amsterdam Centrum

Vroegere functie(s) binnen of namens D66

2001 – 2002
Campagneleider D66 Amsterdam centrum voor de Tweede Kamerverkiezingen
2009 – 2010
Lid campagne team D66 Amsterdam centrum voor de deelraads- en gemeenteraadsverkiezingen

Staat u op een kandidatenlijst van een vertegenwoordigend lichaam

Neen

Heeft u voor een andere partij dan D66 een vertegenwoordigende- of partijfunctie vervuld?

Neen

Toelichting

Beste leden,

Mijn naam is Pieter Rietman, ik ben een 28-jarige ondernemer uit Amsterdam. Bij D66 ben ik met veel inzet en plezier sinds 2009 actief als campaigner, medewerker en afdelingsbestuurder.

Het is gelukkig –one man, one vote- aan u, maar de reden dat ik mezelf als geschikte kandidaat zie is in ieder geval dat ik veel ervaring heb binnen onze vereniging, affiniteit met reglementen heb en ik me als politicologiestudent heb gespecialiseerd in de Kieswet en autonomie van bestuurslagen, binnen de afstudeerrichting bestuurskunde. Bestuurskundige kennis en de bijbehorende juridische manier van denken is volgens mij wat een geschillencollege nodig heeft.

Als twintiger en als ondernemer hoop ik een zekere dynamiek, verjonging en vernieuwing toe te voegen aan D66. Indien nodig geldt dat ook voor het geschillencollege. Buiten dat kunt u op mij rekenen als toegewijd lid van het college, bereid om zoveel te doen als nodig is. Ik beloof u dat ik mij in zal zetten en accuraat en integer zal zijn.

Heeft u vragen aan mij, vóór de verkiezing of daarna, dan kunt u mij altijd makkelijk vinden via Twitter, Facebook of LinkedIn.

Hartelijke groet,
Pieter Rietman

Landelijke verkiezingscommissie, voorzitter

Patrick Blokzijl

woonpl. **Purmerend**
geboren **10 juli 1979**
e-mail **blokzijl@concepts.nl**
beroep **Beleidsadviseur Publiekszaken (gemeente Heerhugowaard)**

Huidige functie(s) binnen of namens D66

2010 – heden
Raadslid Purmerend
2010 – heden
Lid Landelijke Verkiezingscommissie

Vroegere functie(s) binnen of namens D66

2001 – 2002
Lid landelijk campagne team
2002 – 2003
Ambtelijk secretaris Landelijke Verkiezingscommissie
2002 – 2010
Fractieassistent D66 Purmerend
2004 – 2009
Lid Besluitvormingscommissie
2004 – 2010
Penningmeester D66 Purmerend en omstreken
2007 – 2010
Secretaris D66 Noord-Holland

Staat u op een kandidatenlijst van een vertegenwoordigend lichaam

Ja, nr. 2 op lijst Purmerend

Heeft u voor een andere partij dan D66 een vertegenwoordigende- of partijfunctie vervuld?

Neen

Toelichting

Graag stel ik me kandidaat voor het voorzitterschap van de LVC. Al jaren zet ik me actief in voor de partij, zowel lokaal, regionaal als ook landelijk. Omdat het gewoon leuk en interessant is en soms nodig was.

Gelukkig zit de partij nog steeds in een opgaande lijn, maar een groeiende partij betekent ook nieuwe leden met weinig tot geen kennis van verkiezingsprocedures. De LVC is er om deze procedures te bewaken én om afdelingen en regio's op dat vlak te ondersteunen. Van belang is daarom dat de LVC zelf voldoende kennis heeft en er continuïteit is. Als lid van de LVC kan ik die continuïteit bieden en veel praktijkervaring met gemeenteraads- en provinciale verkiezingen inbrengen. Vanuit de praktijk heb ik geleerd dat je vooral vanuit de geest van de wet moet handelen en pragmatisch moet zijn waar mogelijk.

Met die gedachte wil ik invulling geven aan het voorzitterschap van de LVC en zo mijn bescheiden bijdrage leveren aan de verdere groei van D66.

Resolutie
Kansen krijgen, verantwoordelijkheid nemen

Actief burgerschap (11 t/m 15)

AM 94.013

LB ontraden

indieners **AV Nieuwegein**
woordvoerder

voorstel:
punt 11, laatste regel, voeg toe na: “anderen nemen”

Om inhoud te kunnen geven aan het actief burgerschap is beheersing van de Nederlandse Taal een randvoorwaarde.

AM 94.014

LB overnemen

indieners **TA Sociaal Liberalisme**
woordvoerder **Mark Sanders**

voorstel:
punt 13, verwijder na “dit zijn”:

dus

AM 94.015

LB ontraden

indieners **TA Sociaal Liberalisme**
woordvoerder **Mark Sanders**

voorstel:
punt 13, verwijder “Ook voor...maken”

toelichting:
Daar gaan we als liberalen niet over, hoe mensen iets van hun leven maken. Ik vind dat zelf wel, maar om met Terlouw te spreken: “hoed U voor hen die het zeker weten”. We hebben de waarheid niet in pacht en moeten ook niet voor de immigrant gaan denken.

AM 94.016

LB overnemen

indieners **TA Sociaal Liberalisme**
woordvoerder **Mark Sanders**

voorstel:
punt 14, verwijder na “geldt”:

dus

toelichting:
hoezo “dus”.

De staat stimuleert en handhaaft (16 t/m 19)

AM 94.017

LB overnemen

indieners **AV Nieuwegein**
woordvoerder

voorstel:
punt 16, vervang: “De staat [...] te ontplooiën” door:

De staat moet actief burgerschap stimuleren door de randvoorwaarden te creëren zodat mensen hun talenten kunnen ontplooiën.

AM 94.018

LB overnemen

indieners **TA Sociaal Liberalisme**
woordvoerder **Mark Sanders**

voorstel:
punt 16, vervang: “stellen, bijvoorbeeld [...] taal” door:

Deze eisen dienen dan wel aan allen die een beroep op deze voorzieningen doen in gelijke mate te worden opgelegd en kunnen dus niet uitsluitend op basis van afkomst of etniciteit worden gesteld.

toelichting:
Dit soort eisen wordt in de praktijk niet aan alle mensen, maar aan immigranten (uit niet westerse landen) opgelegd op basis van afkomst. Dat terwijl er ook onder niet-immigranten en westerse migranten onvoldoende kennis van Nederlands of de Nederlandse cultuur verondersteld mag worden. Gestelde eisen bij collectieve voorzieningen mogen alleen functioneel zijn (bijvoorbeeld opleiding om een betere plek op de arbeidsmarkt te verwerven) en mogen niet ontaarden in “immigrant/moslim” of uitsluiten. Bedenk wel dat ook de gebrekkig Nederlands sprekende poetsvrouwen hun bijdrage aan de WW en algemene middelen leveren. Waarom mogen zij dan in voorkomende gevallen wel uitgesloten worden van de voorzieningen als zij weigeren om aan in hun ogen zinloze of juist te moeilijke eisen te voldoen? Daarnaast lijkt mij dat als mensen niet overtuigd kunnen worden dat dergelijke vaardigheden in hun eigen belang zijn, daar andere oorzaken aan ten grondslag liggen en dwang dan ook niet meer helpt. Er is geen onderzoek dat aantoonde dat inburgering en/of taalonderwijs onder dwang iets oplevert. Stoere taal die niets bijdraagt aan de oplossing van het probleem.

AM 94.019

LB ontraden

indieners **AV Nieuwegein**
woordvoerder

voorstel:
punt 17, vervang “De staat [...] en werk” door:

De staat moet randvoorwaarden bieden en belemmeringen wegnemen. De randvoorwaarden richten zich op het bieden van de mogelijkheden om mee te doen aan zaken als onderwijs en werk.

AM 94.020

LB overnemen

indieners **TA Integratie en participatie**
woordvoerder **Wouter Touw**

voorstel:
punt 17, vervang “aangrijpingspunt voor [...] en veiligheid” door:

Aangrijpingspunt voor overheidshandelen zijn reguliere beleidsterreinen zoals werken, leren, wonen, veiligheid en zorg.

AM 94.021

LB overnemen

indieners **AV Delft**
woordvoerder **Huub Halsema**

voorstel:
punt 18, vervang “De staat [...] burger worden” door:

De staat moet zich dus richten op: Het overbrengen van basisvaardigheden en basiskennis over Nederland op immigranten met als doel dat mensen beter kunnen meedoen en zo zelfstandig burger worden.

toelichting:
Inburgeren is een vrij breed begrip dat ook als doel in plaats van middel opgevat kan worden. Deze passage in de resolutie gaat over de concrete inspanningen die de staat moet leveren. Daarom wordt voorgesteld een concrete actie van de staat te beschrijven. Verder is de term ‘volwaardig burger’ vervangen door ‘zelfstandig burger’. Dit is gedaan om niet in de valkuil te stappen van een ethische veroordeling (onvolwaardig bij onvoldoende participatie).

AM 94.022

LB overnemen

indieners **AV Delft**
woordvoerder **Huub Halsema**

voorstel:
punt 18, vervang “De staat [...] het faciliteren [...] te subsidiëren” in:

De staat moet zich dus richten op: het faciliteren van lokale initiatieven en gezamenlijke activiteiten van mensen.

toelichting:
Het ‘subsidiëren van lokale initiatieven’ houdt een sturende rol van de staat in op een zeer breed terrein. De rol van de staat komt daardoor op gespannen voet te staan met een principiële punt van de resolutie: het nemen van eigen verantwoordelijkheid door mensen. Daarom wordt voorgesteld de term ‘subsidiëren’ te schrappen.

in stemming:

Resolutie ‘Kansen krijgen, verantwoordelijkheid nemen’

Actueel Politieke Motie

Actueel Politieke Motie
in stemming

APM 94.001

LB

indiener **Eelco Keij e.a.**

woordvoerder **Eelco Keij**

onderwerp **Meervoudige nationaliteit voor (nieuwe) Nederlanders**

Het congres van D66 in vergadering bijeen op 5 november 2011 te Den Haag,

constaterende dat:

- in een voorstel van minister Donner voor een nieuwe Rijkswet op het Nederlandschap de mogelijkheden tot meervoudige nationaliteit voor (nieuwe) Nederlanders, oud-Nederlanders en hun kinderen ernstig zal beperken, wereldwijd;
- deze kwestie nu actueel is omdat naar aanleiding van een debat in New York op 18 oktober jl. een online petitie is opgesteld die duizenden handtekeningen wereldwijd en verscheidene artikelen in toonaangevende Nederlandse kranten heeft opgeleverd;
- de Nederlandse wetgeving al langer uit de pas loopt vergeleken met de meeste Europese landen, waar dubbele nationaliteit niet als een (loyaliteits-)probleem wordt ervaren;
- dit wetsvoorstel nu bij de Raad van State ligt en daarna spoedig aan de Kamer wordt aangeboden;

overwegende dat:

- Nederlanders in het buitenland economisch smeermiddel zijn voor de Nederlandse economie waar nog generaties van bedrijven hun voordeel mee kunnen doen;
- Nederlanders in het buitenland een belangrijke rol spelen in de vertegenwoordiging van Nederland op het internationale vlak als in het creëren van een internationaal netwerk, en dat dit wetsvoorstel een sterk dempend effect hierop zal hebben;
- D66 bij uitstek een partij is die liberaal-democratische beginselen voorstaat en daarmee in het bijzonder de Nederlanders in het buitenland kan bereiken en vertegenwoordigen;
- Loyaliteit en identiteit individuele kwesties zijn, die niet met het afnemen van een paspoort afgenomen kunnen worden;
- In een steeds globaliserende wereld het hebben van meerdere nationaliteiten door huwelijkse tussen mensen van verschillende nationaliteiten tevens om praktische en zelfs familie-beschermende redenen handig kan zijn;

verzoekt de Tweede Kamerfractie om:

- stelling te nemen tegen het door het kabinet voorgestelde wetsvoorstel;
- nader onderzoek te doen naar de effecten van de huidige Rijkswet op het Nederlandschap;

en gaat over tot de orde van de dag.

Algemeen Politieke Moties

Algemeen Politieke Moties
in stemming

PM 93.017

LB

indiener
TA Zorg en Welzijn
woordvoerder
Leo van Oudheusden

onderwerp
**Antibioticagebruik
in de veeteelt**

Het congres van D66 in vergadering bijeen op
5 november 2011 te Den Haag,

constaterende dat:
- het gebruik van antibiotica met als doel de dieren sneller te doen groeien in de veeteeltsector zeer grote vormen heeft aangenomen;
- deze praktisch resistentie bij zeer veel bacteriën heeft veroorzaakt;
- het uit voorzorg geven van antibiotica de resistentievorming heeft versterkt;
- deze superresistente bacteriën een gevaar zijn voor mensen als zij er een infectie mee oplopen omdat dan behandeling vrijwel niet mogelijk is;

overwegende dat:
- het antibioticagebruik in de veeteelt uitsluitend beperkt dient te zijn tot gebruik op strikt therapeutische indicatie en niet ingezet mag worden als groeibevorderaar;

verzoekt de D66 fracties in de Tweede Kamer en in het Europees parlement:
- om alles in het werk te stellen om ervoor te zorgen dat veeartsen alleen antibiotica op strikt therapeutische indicatie kunnen voorschrijven;
- om sterk te bevorderen dat de verkoop en de levering van antibiotica niet meer door behandelend veeartsen kan plaats vinden teneinde belangenverstrengeling te vermijden;

en gaat over tot de orde van de dag.

PM 94.001

LB

indiener
ARV Noord-Brabant
woordvoerder
Mariëlle Overboom

onderwerp
Ontwerp Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en logistieke Delta

Het congres van D66 in vergadering bijeen op
5 november 2011 te Den Haag,

constaterende dat:
- het kabinet in de ontwerp Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) o.a. kiest voor de versterking van Mainport Rotterdam;
- er al enkele jaren een ontwikkeling gaande is, dat de haven van Rotterdam opschaaft naar het meer omvattende havencomplex Rotterdam-West-Brabant-Zeeland-Antwerpen;
- het Havenbedrijf Rotterdam in haar recente ontwerp Havenvisie Port Compass 2030 ook inzet op de ontwikkeling en realisatie van dit havencomplex, incl. bedrijventerreinen en infrastructuur;
- in de ontwerp-SVIR reeds de 'Ontwikkeling van de Logistieke Delta' als benaming voor dit havencomplex wordt genoemd als gebiedsopgave van nationaal belang voor Brabant, Zeeland en Zuid-Holland;
- de geschetste ontwikkeling resulteert in een sterke toename van het goederenvervoer door (in het bijzonder West-)Brabant;
- het Rijk voornemens is zich op die terreinen die niet in de ontwerp-SVIR als nationale doelstelling worden genoemd terug te trekken;
- de minister-president met zijn Vlaamse ambtgenoot afgelopen juli heeft afgesproken deze Zuidwestelijke, Logistieke Delta internationaal als één conglomeraat te positioneren;

overwegende dat:
- D66-Noord-Brabant van mening is, dat de ontwikkeling van het havencomplex-Logistieke Delta gewenst is voor de BV Nederland;
- deze ontwikkeling niet ten koste mag gaan van de kwaliteit en leefbaarheid in de provincie Noord-Brabant;
- er bestuurlijke afspraken liggen met het Rijk om de Logistieke Delta in samenhang met de leefbaarheid en kwaliteit te ontwikkelen;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:
- bij de behandeling in de Tweede Kamer van de ontwerp-SVIR op 14 november a.s. te pleiten voor het verbreden van de Mainport Rotterdam op de Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuurkaart tot de Ontwikkeling van de Logistieke Delta;

en gaat over tot de orde van de dag.

PM 94.002

LB

indiener
ARV Gelderland
woordvoerder
Sjoerd Wannet

onderwerp
Doortrekken A15 Tunnel bij Pannerdensch Kanaal

Het congres van D66 in vergadering bijeen op
5 november 2011 te Den Haag,

overwegende dat:
- in 1994 bij de behandeling van landelijk verkiezingsprogramma een amendement van afdeling D66-Bemmel werd aangenomen over een spoortunnel voor de Betuweroute onder het Pannerdensch Kanaal;
- bij de formatie van Paars I werd dankzij D66 in het regeerakkoord opgenomen: de Betuweroute kruist het Pannerdensch Kanaal via een tunnel: bij de doortrekking van de A15 is het groene gezicht en de consistentie van D66 opnieuw in het geding;
- ook bij de doortrekking van de A15 zijn duurzaamheid, onvervangbare natuurwaarden, in het gedrang, waarbij i.h.b. Natura2000 gebieden worden aangetast en daarmee ook Europese afspraken;
- in het verkiezingsprogramma 2010 is gesteld op p. 47, dat "D66 aan de slag wil met creatieve en andere echt ontlastende oplossingen zoals tunnels, waarbij in een vroeg stadium gelet wordt op het ontzien van natuur en mens.";

verzoekt de Tweede Kamerfractie om:
- bij de behandeling van het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport) bij de Minister aan te dringen op doortrekking van de A15 met een tunnel onder het Pannerdensch Kanaal daarbij in herinnering brengend dat andere partijen in de Tweede Kamer eerder hiervoor gepleit hebben;
- de Minister van Infrastructuur en Milieu aan te spreken op de juistheid van de informatievoorziening aan de Kamer over de extra kosten van een tunnel t.o.v. een brug, en derhalve te vragen om een onbevooroordeeld onderzoek naar de kosten van een tunnel vs. brug, daarbij betreffend het saneren van de gifbelt bij Angeren, de vormgeving (de afwijkende lengte en diameter) van de tunnel en de kosten voor natuurcompensatie;
- te pleiten voor een open aanbesteding van de oeververbinding conform de motie van D66 in de Provinciale Staten Gelderland;

en gaat over tot de orde van de dag.

PM 94.003

LB

indiener
TA Onderwijs en Wetenschap
woordvoerder
Guus Holtgreve

onderwerp
Onderwijs en onderzoek zijn van de partij

Het congres van D66 in vergadering bijeen op
5 november 2011 te Den Haag,

constaterende dat:
- de uitgaven voor onderwijs en onderzoek, in tegenstelling tot wat in de miljoenennota 2012 wordt beweerd, juist niet worden ontzien, maar sterk achterblijven bij de andere overheidsuitgaven;

overwegende dat:
- goed onderwijs en onderzoek onmisbaar zijn voor het ontgroeien uit de crisis, omdat ze op termijn een hoog rendement hebben;
- het tijd wordt dat D66 haar steun aan het kabinet verzilvert op voor de partij essentiële beleidspunten;

verzoekt de Tweede Kamerfractie van D66 om:
- in debatten in de Kamer duidelijk te laten blijken dat er geen genoegen wordt genomen met de door het kabinet beperkte inzet van middelen voor onderwijs en onderzoek, waarmee de ook door het kabinet gestelde doelen - het bewerkstelligen van een competitieve kenniseconomie en het bieden van goed onderwijs voor alle Nederlanders - niet bereikt kunnen worden;
- daarbij enkele realistische speerpunten, die van wezenlijk belang zijn voor de kenniseconomie, voortdurend te herhalen (voorbeelden: 1. investeringen in topsectoren mogen niet ten koste gaan van fundamenteel onderzoek; 2. leren houdt niet op bij 30 jaar; levenslang leren is voor elk beroep in een veranderende samenleving noodzakelijk);
- verdere ondersteuning van het kabinetsbeleid afhankelijk te maken van investeringen in onderwijs en onderzoek;

en gaat over tot de orde van de dag.

PM 94.004

LB overnemen

indiener
TA Onderwijs en Wetenschap

woordvoerder
Patrick Cramers

onderwerp
**Goed onderwijs vraagt
goede docenten**

Het congres van D66 in vergadering bijeen op
5 november 2011 te Den Haag,

constaterende dat:

- meer en betere leraren cruciaal zijn om ons onderwijs naar de internationale top 5 te stuwen;
- advocaten, vrachtwagenchauffeurs, urologen en brandweermannen verplicht bijscholen om hun kennis en kunde voortdurend bij te schaven. Onvoldoende voortgang betekent intrekking van de licentie om het beroep te mogen uitoefenen;
- het huidige budget voor scholing van docenten in de CAO niet optimaal wordt ingezet en er dus geld op de plank blijft liggen;
- er voor sommige delen van het onderwijs, zoals in het hbo geen bevoegdheid geldt;

overwegende dat:

- het hebben van een diploma geen garantie is voor "Life Long Quality". Resultaten van docenten uit het verleden zijn ook voor hen geen garantie voor succes in de toekomst;
- het Finse model laat zien dat strengere eisen aan leraren leidt tot een betere kwaliteit van onderwijs en een hoger aanzien van het beroep;
- hoger aanzien cruciaal is nu vele ervaren docenten de komende jaren met pensioen gaan;
- onderzoeken aantonen dat een goede leraar een directe invloed heeft op beter presteren van leerlingen.
- meer zeggenschap over eigen scholingsbudget docenten stimuleert hun eigen ontwikkelingsplan te volgen voor zowel vakkennis als voor didactiek;
- een licentiesysteem werkgevers de mogelijkheid geeft strenger te selecteren op bekwaamheid van docenten;

verzoekt de Tweede Kamerfractie van D66 om:

- in de Tweede Kamer te pleiten voor een plan voor een licentiesysteem voor leraren (van basisschool tot universiteit);

en gaat over tot de orde van de dag.

PM 94.005

LB overnemen

indiener
ARV Noord-Brabant

woordvoerder
Michiel van Geel

onderwerp
**Afweging splitsing kerntaken
onderwijs**

Het congres van D66 in vergadering bijeen op
5 november 2011 te Den Haag,

constaterende dat:

- onderwijs qua kerntaken te verdelen is in kennisverstrekking (boeken en leermaterialen), lesgeven en certificeren/examineren;
- leerlingen die meer zorg nodig hebben (die een diploma behaald hebben aan het voortgezet speciaal onderwijs), hierdoor niet de kans krijgen om onderwijs te volgen aan een reguliere beroepsopleiding;

overwegende dat:

- innovatie evenredig toeneemt met de mate van vrije toegang tot kennis;
- een leven lang leren gebaat zou kunnen zijn bij gescheiden certificering, omdat dit het omzetten van opgedane competenties of zelfstudie naar (deel-)certificaten zou vergemakkelijken;
- het beroep van leraar een vrijer beroep wordt na splitsing van de lesgevende en certificerende taken;
- splitsing van genoemde taken op universitair niveau vaak onmogelijk is;

verzoekt het landelijk bestuur van D66 om:

- de wenselijkheid om te komen tot een scherpere afbakening tussen de kerntaken te (laten) onderzoeken en daarvoor instrumenten te zoeken;
- daarbij te differentiëren naar onderwijsniveau;
- de optie om te komen tot een splitsing van de kern-taken mee te nemen in de overweging;

en gaat over tot de orde van de dag.

PM 94.006

LB overnemen

indiener
AV Eindhoven

woordvoerder
Pierre Cluitmans

onderwerp
**Toegankelijkheid regulier
middelbaar beroepsonderwijs**

Het congres van D66 in vergadering bijeen op
5 november 2011 te Den Haag,

constaterende dat:

- opleidingen hun eigen toelatingsbeleid mogen voeren;
- leerlingen die meer zorg nodig hebben (die een diploma behaald hebben aan het voortgezet speciaal onderwijs), hierdoor niet de kans krijgen om onderwijs te volgen aan een reguliere beroepsopleiding;

overwegende dat:

- iedereen de kans moet krijgen onderwijs te volgen en een diploma te halen;
- talenten van mensen onbenut en onderontwikkeld blijven;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- zich in te spannen de aansluiting tussen speciaal onderwijs en regulier middelbaar beroepsonderwijs te verbeteren;

en gaat over tot de orde van de dag.

PM 94.007

LB overnemen

indiener
AV Eindhoven

woordvoerder
Felix van Loenen

onderwerp
**Concreet
onderwijsverbeteringsprogramma**

Het congres van D66 in vergadering bijeen op
5 november 2011 te Den Haag,

constaterende dat:

- D66 onderwijs als een van haar belangrijkste thema's beschouwt;
- er voor de besteding van de extra miljarden die D66 voor onderwijs wil reserveren nog geen concrete voorstellen zijn;

overwegende dat:

- concrete maatregelen in het onderwijs belangrijk zijn voor elke kennis economie;
- binnen onze partij veel expertise en ook ideeën voor verbetering van het onderwijs aanwezig zijn;

verzoekt het Landelijk bestuur:

- om over een jaar een herkenbaar en concreet onderwijsverbeteringsprogramma op het congres te presenteren;

en gaat over tot de orde van de dag.

PM 94.008

LB overnemen

indiener
AV Groningen-stad

woordvoerder
Doede de Vries

onderwerp
**Ongewenste studievertraging
en studiekosten bij overstappen**

Het congres van D66 in vergadering bijeen op
5 november 2011 te Den Haag,

constaterende dat:

- het overstappen van de ene WO (HBO) instelling naar de andere regelmatig resulteert in het volgen van een verplicht overbruggingsjaar;
- hierdoor het overstappen van de ene instelling naar de andere financieel zeer lastig wordt gemaakt;
- de regeling nog steeds nieuwe plannen naar buiten brengt die onnodige vertraging voor de studerende met zich meebrengen;

overwegende dat:

- de BaMa structuur onder andere tot doel had de overgang na de bachelorfase naar een andere instelling te vereenvoudigen, zowel nationaal als internationaal;
- langstuderen financieel onaantrekkelijk wordt gemaakt;

roept de Eerste- en Tweede Kamerfracties op:

- om alles in het werk te stellen om ongewenste vertraging door regelgeving tegen te gaan of als dit niet lukt minimaal te compenseren;

en roept het Landelijk Bestuur op:

- om de VSNU en HBO-raad te verzoeken om de aangesloten instellingen deze vertraging te doen voorkomen;

en gaat over tot de orde van de dag.

PM 94.009

LB overnemen

indiener
TA Sociaal Liberalisme

woordvoerder
Jasper Bot

onderwerp
**Een tolerante en pluriforme
samenleving**

Het congres van D66 in vergadering bijeen op
5 november 2011 te Den Haag,

constaterende dat:

- recent er zich meerdere incidenten hebben voorgedaan, waarbij personen letterlijk weggepest zijn uit hun eigen leefomgeving;
- lokaal, D66 zich een wijfelende stelling heeft aangenomen aangaande enkele van deze voorvallen;

overwegende dat:

- een van de kernwaarden van de partij rust op het beginsel van de kracht van de mensheid gebaseerd op pluriformiteit;
- D66 al jaren een voorvechter is van een tolerante samenleving, waarin discriminatie niet thuishoort;

verzoekt alle politieke vertegenwoordigers van D66 om:

- koersvast te blijven aangaande dit onderwerp en zich niet aflatend hard te blijven maken voor een open en tolerante samenleving waarin iedereen, ongeacht geslacht, ras, denkwijze of seksuele voorkeur, zich thuis kan voelen en zich in kan zetten voor de maatschappij;

en gaat over tot de orde van de dag.

Congres 93 <i>terugkoppeling</i>

vraagt de Tweede Kamerfractie: <p>- en zo effectief, transparant en democratisch mogelijk bestuur in gemeenten na te streven en uit te spreken dat het stadsdeel in huidige vorm wordt behouden</p>
Reactie TK-fractie: <p>Minister Donner heeft het wetsvoorstel ingediend, de fractie zal hier op 2 november een schriftelijke inbreng voor leveren. De verschillende fracties in zowel Amsterdam als Rotterdam zijn gevraagd inbreng te leveren, zodat D66 het gehele wetgevingstraject kan participeren.</p>

PM 93.014

indieners **thema-afdeling Sociaal Liberalisme / thema-afdeling Zorg en Welzijn**
onderwerp **Persoonsgebonden budgetten**

verzoekt de D66 fractie in de Tweede Kamer:
- zich te blijven verzetten tegen contraproductieve bezuinigingsplannen op het PGB en bij het kabinet aan te dringen op rust aan het PGB front om zo te voorkomen dat onder de bezuinigingsdruk het waardevolle instrument PGB zodanig wordt uitgehold dat het spreekwoordelijke kind met het badwater wordt weggespoeld en PGB zorg door kleinschalige aanbieders de facto onmogelijk wordt

Reactie TK-fractie:
D66 heeft zich met gehele oppositie stevig verzet tegen bezuiniging op pgb. Onder andere door doorrekening CPB van kabinetsplannen aan te vragen. Samen met PerSaldo zijn alternatieven voor de bezuinigen uitgewerkt. D66 stemt tegen de plannen van dit kabinet om te bezuinigen op pgb, maar heeft motie van afkeuring van GroenLinks, PvdA en SP niet gesteund omdat de staatssecretaris de Kamer niet bewust verkeerd heeft geïnformeerd.

PM 93.015

indieners **thema-afdeling Sociaal Liberalisme**
onderwerp **Democratisering Noord-Afrika**

spreekt als haar mening uit dat:
- de EU het voortouw moet nemen bij de ondersteuning van opkomende democratieën in Noord-Afrika, door het verder openstellen van haar markten (inclusief de landbouwmarkt), het hanteren van een ruimhartiger asielbeleid en het aanbieden van trainingsprogramma’s en financiële hulp aan Noord-Afrikaanse landen die voldoen aan eisen op het gebied van mensenrechten en democratie;

roept de D66-fracties in het Europees Parlement en de Tweede Kamer op:
- om dit standpunt met verve uit te dragen;

Reactie Eurofractie:
De Eurofractie heeft in de context van onze portefeuille en van voorstellen die in deze periode in behandeling waren, de in de moties genoemde doelstellingen nagestreefd.

Reactie TK-fractie:
- Gerard Schouw heeft in alle relevante debatten gepleit voor de centrale rol van de EU, en in diverse debatten hulp aan vluchtelingen uit de Arabische regio, EU-solidariteit ten aanzien van opvang (spreiding) van hen en extra budget van Nederland daarvoor bepleit.
- 9 maart 2011 heeft Schouw een motie ingediend waarin de regering wordt verzocht de zuidelijke lidstaten hulp aan te bieden bij een goede opvang van vluchtelingen uit Libië.

- Alexander Pechtold heeft in alle relevante debatten de centrale rolvan de EU bepleit. 23 maart 2011 heeft hij (samen met Frans Timmermans) een motie laden de lijnen van PM 93.015 ingediend. Deze motie is diezelfde dag aangenomen. De AIV heeft advies over de motie uitgebracht (“Hervormingen in de Arabische regio: kansen voor democratie en rechtsstaat?”, mei 2011). De motie leidde tot een uitgebreide kabinetsreactie, en leidde direct tot het openstellen van het Matra-programma voor de Arabische regio (Matra- Zuid). Naar aanleiding van de motie heeft het kabinet voor de periode juni tot 31 december 2011 7,7 miljoen euro extra beschikbaar gesteld voor de regio. Vanaf 2012 wordt voor de extra inspanningen in de regio 7,5 miljoen euro beschikbaar gesteld, oplopend tot 15 miljoen euro in 2015. Daarnaast heeft het kabinet o.a. toegezegd in EU-verband te blijven pleiten voor verbeterde markttoegang voor producten (in het bijzonder agrarische, uit de Arabische regio), bijzondere aandacht blijven houden voor rechtmatige, effectieve en efficiënte besteding van EU-gelden in de regio,

en via EU-mobiliteitspartnerschap migratiestromen beter beheren, kennismigratie bevorderen, studenten en onderzoekers uitwisselen. Ook zal eind 2011 een conferentie over internetvrijheid worden georganiseerd, bezoeken van bewindspersonen worden geïntensiveerd en politieke partijen die deelnemen aan het politieke proces worden beoordeeld op de mate waarin zij voldoen aan democratische en rechtsstatelijke beginselen.
- 23 maart 2011 heeft Pechtold nog een motie ingediend, samen met Frans Timmermans, Harry van Bommel en Henk Jan Ormel, ten aanzien van de actieve ondersteuning aan de zuidelijke lidstaten bij de opvang van vluchtelingen.
- 22 juni 2011 heeft Schouw tijdens een debat over de Europese Top een motie ingediend, overwegende dat ingestelde grenscontroles proportioneel en noodzakelijk moeten zijn en niet in strijd met de Europese afspraken mogen zijn, waarin de regering wordt verzocht om de proportionaliteit en noodzakelijkheid van extra grenscontroles die waren ingesteld naar aanleiding van Tunesische vluchtelingen te onderzoeken en daarover te rapporteren aan de Kamer.

PM 93.016

indieners **thema-afdeling Sociaal Liberalisme/ Ilja Boelaers e.a.**
onderwerp **Regulering alle vormen van drugs**

verzoekt de D66-fractie in de Tweede Kamer:
- initiatieven te ontplooiën om te komen tot decriminalisering en regulering van alle vormen van drugs
- zijnde het toestaan van productie en verkoop onder zeer strikte voorwaarden die variëren per type drug, gericht op een zo gering en veilig mogelijk gebruik.

verzoekt de D66-fractie in het Eur. Parlement om:
- de weg vrij te maken voor de acceptatie van drugsregulering in Nederland door onze Europese partners

Reactie TK-fractie:
Boris van der Ham heeft enige jaren geleden de nota ‘Nuchter in extase’ (http://www.d66.nl/d66nl/document/drugsnota_nuchter_in_extase/f=/vi6felekybu5.pdf) geschreven over het drugsbeleid. Op 3 oktober was op zijn initiatief ook een hoorzitting in de Tweede Kamer over het drugsbeleid van het kabinet Rutte./Verhaegen. Binnenkort zal ook het beleidsdebat dat hij heeft aangevraagd gehouden worden.

PM 93.018

indieners **Stefan Kroon e.a.**
onderwerp **Individualisering AOW**

verzoekt de Tweede Kamer fractie:
- de haalbaarheid te onderzoeken van het hervormen van de AOW-uitkering tot een individuele uitkering die onafhankelijk is van de samenlevingsvorm

Reactie TK-fractie:
Deze motie behelst relatief complexe materie. De Tweede Kamerfractie studeert momenteel op de implicaties en de budgettaire consequenties.

PM 93.020

indieners **Ilja Boelaers e.a.**
onderwerp **Stop de omgekeerde solidariteit in ons pensioen**

Roept de Tweede Kamerfractie op:
- De Minister van Sociale Zaken te verzoeken maatregelen te treffen om een einde te maken aan de doorsnee premie binnen pensioenregelingen en een onderzoek te doen welke overgangsregelingen noodzakelijk zijn om deze maatregel op een fatsoenlijke manier in te voeren.

Reactie TK-fractie:
Zoals gezegd omarmen we deze motie. Door de perikelen rondom het pensioenakkoord hebben we helaas nog geen goede gelegenheid gevonden om dit in debat in te brengen. Eerstvolgende geschikte mogelijkheid zullen we dit wel doen. Hierover is ook contact geweest met de indiener.

APM 93.001

indieners **Susan van Ommen e.a.**
onderwerp **Standpuntinname inzake PvdD voorstel onverdoofd ritueel slachten**

Verzoekt de D66 fractie in de Tweede Kamer:
- Om op 16 juni a.s. tegen het Voorstel van wet van het lid Thieme tot wijziging van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren in verband met het invoeren van een verplichte voorafgaande bedwelmng bij ritueel slachten te stemmen.

Reactie TK-fractie:
- Naar aanleiding van de inzet van de fractie is het wetsvoorstel waar de motie aan refereerde aangepast.
- De strekking door TK aangenomen wetsvoorstel is niet meer verbod, maar vergelijkbaar niveau van dierenwelzijn als reguliere slachtpraktijk
- Het geamendeerde wetsvoorstel ligt nu bij EK

De Tweede Kamerfractie hecht er aan om haar standpunt over het wetsvoorstel van de Partij voor Dieren over onverdoofd ritueel slachten duidelijk naar voren te brengen.

Na een rondetafelgesprek met vertegenwoordigers van geloofsgemeenschappen, juridische experts en veterinaire deskundigen, heeft de Tweede Kamer de behandeling van het initiatiefvoorstel Thieme over een verbod op onverdoofd ritueel slachten vlak voor het reces afgerond. Daarbij is een wetswijziging aangenomen dat op ons initiatief door D66, PvdA, VVD en GL is ingediend. Het amendement maakt het mogelijk om ritueel te slachten, mits dat niet ten koste gaat van dierenwelzijn. Bij deze wil ik alle leden die hebben gereageerd, via email of de website, hartelijk danken voor hun bijdrage. Door de grote hoeveelheid mails en de drukte aan het eind van het jaar is het ons helaas niet gelukt iedereen individueel te antwoorden.

Geen zwart-wit discussie

De initiatiefwet heeft veel discussie los gemaakt, zowel in de samenleving als in de politiek. Ook in onze partij, zoals bleek met de op het congres aangenomen motie. In de aanloop naar het debat heeft de fractie veel berichten gehad van- en gesprekken gevoerd met- mensen die pleitten voor dan wel tegen het wetsvoorstel. Al die ideeën en argumenten hebben wij zeer serieus genomen en waar mogelijk ingebracht in het Kamerdebat. Het debat over het wetsvoorstel was én is geen zwart wit discussie. Ook niet-confessionele partijen waken voor het onnodig beperken van de godsdienstvrijheid, en ook gelovigen benadrukten uitdrukkelijk het belang van dierenwelzijn. Sterker nog, zij spraken de vaste overtuiging uit dat religieus slachten het meest diervriendelijk is, omdat zij er vanuit hun religie aan gehouden zijn die-leed te voorkomen.

Wetsvoorstel te rigide- reden voor het amendement

Een belangrijk element van de congressmotie was de twijfel over de wetenschappelijke onderbouwing van het wetsvoorstel. Voor de fractie een helder signaal dat de wetenschappelijke discussie een plaats zou moeten krijgen, nu en in de toekomst. Ook kwamen we tot de conclusie dat het wetsvoorstel te rigide was. Het wetsvoorstel bevatte een absoluut voorschrift om elk dier met voorafgaande verdoving te slachten. Daarmee was het te rigide. Uitgaand van dierenwelzijn is het immers mogelijk, dat meerdere wegen naar Rome leiden, nu en in de toekomst. Dit is overigens ook in sterke mate afhankelijk van de verdere discussie binnen de geloofsgemeenschappen zelf. Daarom hebben we hard gewerkt aan een amendement, om het wetsvoorstel te verbeteren, en we zijn blij dat een meerderheid van de Tweede Kamer ons daarin steunde. Ons wijzigingsvoorstel sluit aan bij twee belangrijke punten:

- wetenschap en technologie zijn niet statisch, maar ontwikkelen zich voortdurend;

- gelovigen benadrukken dat hun rites dierenwelzijn beogen te verzekeren;

De overheid moet niet willen treden in de geloofsbeleving van mensen, maar stelt kaders voor de maatschappij als geheel. Voor D66 zijn zowel de bescherming van een grondrecht als de vrijheid van godsdienst en het bevorderen van dierenwelzijn belangrijke uitgangspunten. Met het amendement hebben we de ruimte voor beleving van godsdienst zorgvuldiger gedefinieerd, zonder afbreuk te doen aan dierenwelzijn.

Het amendement regelt dat voor de Joodse en Islamitische slacht een ontheffing kan worden gegeven, als deze niet meer dierenleed veroorzaakt dan de reguliere slacht. Daarbij wordt gekeken naar het hele slachtproces. Daarmee is het wetsvoorstel verbeterd: het doel is in de wet verankerd, zonder het middel voor te schrijven. Bovendien maakt het amendement het mogelijk om onderscheid te maken tussen bijvoorbeeld het slachten van een kip en een koe, en kunnen nieuwe wetenschappelijke inzichten op het gebied van slachttechnieken en dierenwelzijn steeds worden meegenomen.

Fringe meetings
5 november 2011

Fringe Meetings

Blok 1 13.00 - 13.45 uur

De toekomst van de Euro

De eurocrisis dwingt de Europese Unie tot een duidelijke keuze. Wat gaat de EU aan de wereld laten zien? Moeten de lidstaten meer soevereiniteit overdragen of heeft Europa genoeg invloed? Moeten de Europese landen solidair zijn aan de andere lidstaten of kiezen voor hun eigen land? Welke afspraken moeten we maken over begrotingen en is het noodfonds hoog genoeg? Deze fringemeeting gaat over de toekomst van de Eurozone.

Hans Wijers (topman AkzoNobel en oud-minister EZ), Mathijs Bouman (journalist en econoom), Wouter Koolmees (Tweede Kamerlid D66) en Sophie in 't Veld (Lid Europees ParlementD66) zullen met elkaar (en met u?) in debat gaan over Griekenland, het noodfonds, economic governance en Europese leiders.

13.00-13.45 uur   zaal **Plenaire zaal**

Onderwijs Europa versus Nederland

In deze door de thema-afdeling Onderwijs en Wetenschap georganiseerde fringemeeting gaan we met een tweetal inleiders (Marietje Schaake, via vooraf opgenomen beeld, lid van het Europees parlement en Barend van der Meulen van het Rathenau Instituut) op zoek naar de rol van Europa en de nationale politiek in het vormgeven van beleid voor hoger onderwijs en wetenschap in Nederland. Door Nederlandse keuzes in o.a. de organisatie van hoger onderwijs, prioritering van onderzoek (topsectoren!) of de financiering te contrasteren met die van andere EU lidstaten hopen we duidelijk te maken waar Nederland zich kán en móet verbeteren om de kennis top te bereiken.

13.00-13.45 uur   zaal **Oceania**

Provinciale herindeling en de Randstadprovincie

De provinciale herindeling staat sinds de plannen van minister Donner weer stevig op de agenda. Van oudsher is D66 voorstander van de hervorming van het middenbestuur, maar bij deze plannen van het kabinet zijn grote vraagtekens te plaatsen. Vragen die aan de orde kunnen komen tijdens deze fringemeeting zijn: Wordt met de visienota van het kabinet de ‘bestuurlijke obesitas’ wel verminderd? Waarom mag Zuid-Holland niet meedoen? En is de noord-zuid verdeling een goede? Wat betekent het voor de rest van Nederland? De Statenfracties van de vier randstadprovincies en Gerard Schouw (Tweede Kamerfractie) gaan graag met u in gesprek over de verschillende voors en tegens.

13.00-13.45 uur   zaal **Yangtze 1**

Het doel van *fringe meetings* is om inhoudelijk in te gaan op het diverse thema's. Door met elkaar te debatteren, door te luisteren en door actief mee te denken kunnen wij van elkaar, maar ook met elkaar, meer leren over deze onderwerpen.

Fringe meetings zijn voor alle bezoekers van het congres toegankelijk en men hoeft geen specialist te zijn om deel uit te maken van een sessie. De insteek is om complexe materie zo toegankelijk te maken, dat iedereen zich een mening kan vormen. De *fringe meetings* duren 45 minuten, van 13.00 – 13.45 uur en van 13.55 – 14.40 uur. Aangezien de wisseltijd tussen de *fringe meetings* slechts tien minuten bedraagt, wordt u vriendelijk verzocht om zich zo snel mogelijk te verplaatsen naar de volgende meeting. Het is niet wenselijk om na aanvang van de *fringe meetings* van locatie te switchen.

Ontwikkelings-samenwerking

Een nieuwe (bedrijfs)agenda

Draagt stimulering van het Nederlandse bedrijfsleven bij aan ontwikkeling in arme landen? In het buitenlandbeleid van het huidige kabinet staat eigenbelang van Nederland centraal. En wel in de smalle variant: ontwikkelingssamenwerking dreigt te verworden tot een subsidie-instrument voor Nederlandse bedrijven. Shoppen bij de Royal Haskonings van deze wereld wordt weer een voorwaarde voor hulp. Wat schieten arme landen op met deze 'gedwongen winkelnering'? Ofis dit een goede manier om handel te stimuleren en is Nederland te lang 'Gekke Henkie' geweest?

13.00-13.45 uur   zaal **Antarctica**

Behoudens de wet...

Over de grenzen van onze grondrechten

In de Nederlandse grondwet staat dat iedereen recht heeft op vrijheid van meningsuiting, op vrijheid van openbare bijlijdenis van geloof en op gelijke behandeling bij gelijke gevallen. Maar dat deze grondrechten begrensd zijn, komt duidelijk naar voren in bijvoorbeeld de discussie over ritueel slachten of het proces tegen Geert Wilders. Waar de grenzen liggen is in deze gevallen het punt van discussie. Hoe gaan wij daar als D66 mee om? In deze fringe meeting, georganiseerd door de Mr. Hans van Mierlo Stichting, zal Sven-Ake Hulleman (medewerker van de Mr. Hans van Mierlo Stichting en juridisch ethicus) met de leden hierover in gesprek gaan. Welke grenzen zouden wij als sociaal-liberalen stellen aan onze grondrechten? En op basis van welke ethische keuzes baseren wij onze keuzes hierover? Het gesprek zal worden ingeleid door Sanne Taekema (professor aan Erasmus School of Law van de Erasmus Universiteit Rotterdam). Zij zal spreken over het belang en de aard van onze grondrechten. Bij deze fringe meeting zal Marietje Schaake (Europarlementariër D66) aanwezig zijn, om vanuit haar politieke ervaring commentaar te leveren op de discussie.

13.00-13.45 uur   zaal **Asia**

Sociale innovatie

Verhoging van de arbeidsparticipatie

Nederland en Europa zullen in een rap tempo gaan vergrijzen. Iedereen zou langer en meer moeten gaan werken. We hebben iedereen nodig. Dit vergt ook andere organisatie en ICT. Als vervolg op de fringemeeting van het congres waar de aanwezige leden in grote getale op af kwamen organiseert Vrouwen-mannen-mensenrechten D66 een brainstormsessie over oplossingen m.b.t. bovengenoemd onderwerp. Jurriaan Pröpper, strategieadviseur Adstrat en Business News Radio (BNR) commentator gespecialiseerd in arbeidsparticipatie/economie zal in deze sessie de belangrijkste knelpunten en uitdagingen schetsen. Onder voorzitterschap van Fatma Koser Kaya, Tweede Kamerlid D66, wordt samen met de leden uitgebreid brainstormd: wat zijn orthodoxe en minder orthodoxe oplossingen? Hoe gaan we dit doen?

13.00-13.45 uur   zaal **Yangtze 2**

Fringe Meetings

Blok 2 13.55 - 14.40 uur

‘Erst kommt das Fressen, dann kommt die Moral’

Over de politiek van ons dagelijks eten

Eerst eten en dan pas tijd voor moraal? De vijfde editie van idee, het politiekwetenschappelijk tijdschrift van de Mr. Hans van Mierlo Stichting, ging over de politiek van het eten. Want eten is politiek; er zijn winnaars en verliezers. De inwoners van rijkere, westerse landen staan boven aan de globale voedselketen. We eten op kosten van anderen in de wereld en de verdeling van voedsel is op dit moment in ons voordeel. Wordt het tijd voor een discussie over de ethische kant van het voedsel dat we dagelijks genieten? In deze fringe meeting zal Stientje van Veldhoven, Tweede Kamerlid voor D66, met het publiek in gesprek gaan over de morele dilemma's van onze voedselvoorziening en de keuzes die wij als individuen (dagelijks) kunnen maken. De inleiding tot dit gesprek zal worden verzorgd door Joris Voorhoeve.

13.55 - 14.40 uur zaal **Europe 1 + 2**

Markt en overheid maar bovendien ook mensen onderling

‘Markt waar het kan, overheid waar het moet’. Met dit adagium heeft D66 zich jaren lang geprofileerd. Recente ontwikkelingen zoals de financiële crisis laten zien dat markten uit zichzelf lang niet altijd goed werken. Een meer uitgewerkte visie vanuit D66 over welke ordeningsprincipes we kunnen gebruiken en wanneer we die willen inzetten mag dan ook niet ontbreken. Dit is gedaan in het visiedocument van de Mr. Hans van Mierlo Stichting (voormalig Kenniscentrum D66) ‘Ordering op Orde’. In deze plenaire sessie nemen Mark Sanders (mede-auteur van ‘Ordering op Orde’ en oudlid van het partijbestuur van D66) en Dennis Hesseling (oud-Landelijk Voorzitter van de JD en spreker over het sociaal-liberalisme van de Mr. Hans van Mierlo Stichting) u mee in de gedachtegang van ‘Ordering op Orde’. Vanuit een historisch perspectief, zoals beschreven in het recente werk van Francis Fukuyama (‘The origins of political order’) introduceren zij de drie ordeningsprincipes: markt, bureaucratie en mensen onderling. Hieraan koppelen zij respectievelijk de criteria efficiëntie, rechtvaardigheid en betrokkenheid. Vervolgens zullen zij met Roger van Boxtel (fractievoorzitter Eerste Kamer-fractie D66), Joris Backer (senator D66 en voorzitter van het bestuur van de Mr. Hans van Mierlo Stichting) en Kees Verhoeven (Tweede Kamerlid D66) dit begrippenkader toepassen op een aantal specifieke casussen in hun portefeuilles.

13.55 - 14.40 uur zaal **Plenaire zaal**

D66 en de krijgsmacht voor de 21e eeuw

De thema-afdeling IV&D en Wassila Hachchi zullen de rol van de krijgsmacht voor de 21e eeuw bespreken. Wat zijn de dreigingen in de 21e eeuw? Wat is de basis en zou de ideologische basis moeten zijn van een D66-visie op defensie? Wat is daarvoor nodig? Hoe past dat in het internationale verhaal van D66?

13.55 - 14.40 uur zaal **Yangtze 1**

Rechtstaat en uitbreiding EU

Het woord ‘liberaal’ in de uitdrukking ‘liberale democratie’ impliceert dat de overheid is beperkt in haar macht en taken. Ten eerste is de overheid beperkt door de rechtsstaat (fundamentele wetten of grondwet) en daarnaast is de overheid beperkt door de rechten van het individu. De bron van de hechte relatie tussen vrije samenlevingen en de rechtsstaat komt voort door de voorwaarde dat alleen daar waar wetten uniform en universeel worden toegepast, de vrijheden van burgers gegarandeerd zijn. Maar wanneer is de rechtsstaat voldoende geborgd? Zeker in nieuwe democratieën zoals bijvoorbeeld in Zuidoost Europa is dat een actuele vraag. Tijdens deze fringe meeting gaan we hierover in gesprek met sprekers uit de regio. Gezien het aantal buitenlandse sprekers zal deze fringe meeting in het Engels zijn.

13.55 - 14.40 uur zaal **Oceania**

Nieuwe vormen van solidariteit en zekerheid

Kiemen waar je blij van wordt

Er hangt in Nederland een sfeer van pessimistisch conservatisme. Alles wat mis is aan de samenleving is veroorzaakt doordat we zijn losgezongen van onze historische wortelen, zo wordt gezegd. Als D66 willen we niet per definitie mee gaan in deze sombere analyse. We vertrouwen op de eigen kracht van mensen en kijken dan ook met vertrouwen naar de toekomst. In deze fringe meeting gaat André Meiresonne (coach, spreker en schrijver, en verbonden aan de Mr. Hans van Mierlo Stichting (voormalig Kenniscentrum D66)) met de leden in gesprek over wat ‘de kracht van eigen mensen’ praktisch en dagelijks kan betekenen. Welke hoopvolle signalen kunnen we waarnemen, die misschien nog niet door iedereen worden gezien. In een rustige en ontspannen sfeer wordt ook onderzocht welke kiemen van positieve maatschappelijke ontwikkelingen zichtbaar zijn en hoe D66 die in de toekomst kan ondersteunen. Tweede Kamerlid voor D66 Fatma Koser Kaya zal bij ook deze fringe meeting aanwezig zijn om met de leden mee te denken en praten.

13.55 - 14.40 uur zaal **Asia**

Digitale Burgerrechten

Sinds de opkomst van het internet is er een enorme explosie geweest aan innovaties. E-government, E-healthcare en Social Media zijn niet meer weg te denken in het informatietijdperk. Deze medaille heeft ook een keerzijde: de impact van een volgend Diginotar-fiasco kan desastreus zijn voor de digitale infrastructuur. D66 vindt privacy belangrijk, maar waar positioneert ze zich voor andere digitale vrijheden? En moet de politiek dit eigenlijk wel regelen, wat is de rol van de markt hierin? Om deze, en andere vragen, te kunnen beantwoorden organiseren de Jonge Democraten een meeting over dit onderwerp. In een open gesprek met een aantal experts bepalen we wat de problemen zijn die moeten worden aangekaart, zodat D66 ook in het digitale debat de progressieve voorhoede kan vormen.

13.55 - 14.40 uur zaal **Africa**

Hoe ziet een toekomstbestendig pensioenstelsel er uit?

Het pensioenstelsel staat momenteel onder druk. Ons pensioenstelsel wordt veelvuldig geprezen, maar er is ook toenemende kritiek. Het pensioenakkoord, de lage dekkingsgraden, jongeren in opstand; de kranten staan er vol van. In deze fringemeeting zullen we proberen te achterhalen hoe een toekomstbestendig pensioenstelsel er uit zou moeten zien. Dit zal door middel van de stelling ‘uitkeringsovereenkomst passé!’ gebeuren. Theo Gommer zal deze stelling inleiden, waarna er een discussie met de mensen in de zaal zal volgen. Mr. Theo Gommer MPLA is partner bij Akkermans & Partners Legal & Advice te Tilburg, waar hij tevens directeur is van het Wetenschappelijk Bureau. Daarnaast is hij advocaat bij Gommer & Partners Pensioen Advocaten en voorzitter van de Nederlandse Orde van Pensioenskundigen

13.55 - 14.40 uur zaal **Yangtze 2**

Plaats van de Klassieke Kroonjuwelen binnen D66

D66 is zowel een oude partij als een nieuwe partij. Het is een partij met leden van het eerste uur, met hart voor de klassieke kroonjuwelen; directe democratie, de gekozen burgemeester en het referendum steunen, maar het is ook een partij met zo'n tienduizend nieuwe leden sinds 2007. Deze nieuwe generatie leden zien D66 vaak als de partij van het pragmatisme, de redelijkheid en het sociaal liberalisme. Deze relatief jongere groep leden heeft vaak minder interesse in de klassieke kroonjuwelen. Hoe zouden deze verschillende meningen over de klassieke kroonjuwelen zijn weerklank moeten vinden in het parlement? Het doel van deze fringemeeting is het bespreken van de rol die D66 in het politieke spectrum zou moeten spelen en de vraag hoe de klassieke kroonjuwelen daar bijpassen.

13.55 - 14.40 uur zaal **Antarctica**

Landelijk Bureau
Democraten 66
www.d66.nl

D66

ontwerp
de ontwerpvlucht

drukwerk
Quantes Artoos

© november 2011